

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

TEMMUZ 2014

Sayı 15

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Birleşmiş Milletler Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, dünya 2014 yılında %2,8, 2015 yılında %3,2, gelişmiş ekonomiler 2014 yılında %2, 2015 yılında %2,4, gelişmekte olan ekonomiler ise, 2014 yılında %4,7, 2015 yılında %5,1 oranlarında büyüme kaydedeceği öngörülmektedir. Büyüme tahminlerinin düşürülmesine rağmen, gelecek ekonomik görünümde olumlu bir büyüme gelişmesinin sergileneceği vurgulanmaktadır. Gelişmiş ekonomilerin dengelenemeyen para politikalarının yarattığı küresel etkiler, gelişmekte olan ülkelerinin büyüme oranlarındaki hassasiyet, AB'deki ekonomik dalgalanmalar, gelişmekte olan ülkelerin kamu borçlarının sürdürülebilirliğinin sağlanamaması ve Orta Doğu'da yükselen tansiyon dünya ekonomik gelişmeler üzerindeki tehdit ve riskleri oluşturmaktadır.

Fitch 2014 yılı büyümenin %2,7, 2015 yılı büyüme oranını ise, %3,1 olarak öngörmekte olup, olumlu giden bir seyrin olduğu fakat risklerin de göz ardı edilmemesi gerektiği vurgulanmıştır.

Rapora göre; gelişmekte olan ülkeler, 2014 yılında %4,3, 2015 yılında %4,8 oranında büyüme göstereceği tahmin edilmektedir. Çin 2014 yılında %7,3, 2015 yılında %7, Hindistan 2014 yılında %5,5, 2015 yılında %6,5, Brezilya 2014 yılında %1,5, 2015 yılında %0,5 oranlarında büyüme göstereceği öngörülmektedir.

ABD

IMF, ABD'nin 2014 yılındaki büyüme oranını %2'ye düşürmüş, 2015 yılında %3 olan büyüme oranını ise revize etmemiştir. Ekonomiyi olumsuz şekilde etkileyen işsizlik sorunu için asgari ücreti arttırması gerektiği düşüncesinde olan IMF, bu ücretin standart seviyelere ulaştırması gerektiğini dile getirmiştir.

Azalış gösteren tüketim harcamaları ve ihracatında etkisiyle, 2014 yılı birinci çeyrekte büyüme daralarak 2009 yılından bu yana en düşük oran olan %2,9 olarak öngörülmüştür. Bazı Fed üyelerinin Faiz arttırımı konusunda kararlı olmasına rağmen, Fed başkanı bu durumda faiz arttırımına gitmeyip genişleyici politikaları uygulayacağı sinyalini vermiştir. Fed başkanı, ekonomik dengeyi sağlamak için faiz arttırımına gidilmesinin risk oluşturacağını, enflasyon ve istihdamı olumsuz yönde etkileyeceğini dile getirmiştir. Bu durumda kötü hava koşulları da göz önünde bulundurularak FED, büyüme tahminini %2,1-2,3 oranında düşürmüştür. FED göre, ABD iş gücü piyasası toparlanma eğilimini sürdürmekte, Haziran ayında tarım dışı istihdam 288 bin kişi artmış ve işsizlik oranı azalarak %6,1 oranında daralmıştır.

ABD Mayıs ayında ihracat 195 milyar dolar ve ithalat 240 milyar dolar gerçekleşmiş olup, dış ticaret açığı 44 milyar dolar olarak daralmıştır.

Haziran ayında iyileşme gözlenen güven endekslerinden PMI endeksi 57,5, tüketici güven endeksi 85,2 seviyelerine ulaşmıştır.

EURO BÖLGESİ – AB

Fitch; Euro bölgesinde deflasyon tehdit oluşturduğu ekonomik büyümenin 2014 yılında %1,1, 2015 yılında ise %1,5 oranında gerçekleşeceği söylenmektedir. Almanya ve İspanya'nın büyüme de ivme kazanmasıyla dengelerin olumluya kaymaya başladığı ve iç talebin desteğiyle iyileşmelerin yaşandığına yer verilmiştir. Ancak, işsizlik oranının 2016 yılına kadar %11 gibi yüksek bir seviyede seyrederek önemli bir sorun olarak var olacağını dile getirmektedir.

Euro alanında toparlanma eğilimi devam ederek, 2014 yılı ilk çeyrekte beklenen düzeyde gerçekleşmemiştir. Haziran ayında Avrupa duyarlılık Endeksi (ESI) 52,8, PMI endeksi 51,8 seviyelerine gerilemiştir. Sanayi üretimi ve hizmetler sektöründeki büyümenin zayıflasa da bir miktar devam ettiği gözlenmektedir. Öne çıkan ülkeler bazında; Haziran PMI endeksi Almanya'da 54 ve İtalya'da 54,2 seviyelerine düşmüştür. İlk çeyrekte büyümedeki zayıf seyrin ikinci çeyrekte de devam edeceği tahmin edilmektedir.

İşsizlik bölgede önemli bir sorun olmaya devam etmekte, Mayıs ayında da %11,6 oranındaki seviyesini korumuştur. Yunanistan'da %26,8 ve İspanya'da %25,1 olmak üzere işsizlik oranının en yüksek olduğu ülkelerdir. Düşük enflasyon seyri ise, deflasyon riskini güçlendirmektedir.

Bölgede, zayıf iç talep, gelişmekte olan ülkelerin büyümelerindeki yavaşlama ve bölgesel siyasi karışıklıklar riskleri oluşturmaktadır. ECB Başkanı tarafından ileriki dönemlerde Hedeflenen Uzun Dönem Refinansman Operasyonu programı uygulanarak piyasaya 1 trilyon Euro finansman sağlanacağı ifade edilmiştir.

JAPONYA

Tüketim vergi oranlarındaki artışın etkisiyle yıllık çekirdek enflasyon %3,4 olarak yaklaşık 30 yılın en yüksek seviyesinde gerçekleşmiştir. Düşüş eğilimi gösteren sanayi üretim endeksi Mayıs ayında yükselişe geçse de yeterli olmamıştır.

Japon hükümeti, kurumlar vergisi indirimi, kadın ve yabancı çalışanların artırılması gibi konulara ilişkin teşviklerin yer aldığı tedbir paketi açıklamıştır. Ancak, yatırımlara çok büyük etkisinin olmayacağı düşünülmektedir.

Mayıs ayında Japonya'nın ihracatı ABD ve Çin'deki talebin azalmasıyla 5,6 trilyon yene gerilemiştir. Büyüme olumsuz etkileyeceği öngörülmektedir.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

BMI raporuna göre; nüfus büyüklüğünün de etkisiyle Çin, yatırım ve ihracata dayalı değil iç tüketim odaklı büyümeye yönelmektedir. İç tüketimin artırılması için, reel ücretlerde artış, sosyal güvenlik koşullarının güçlendirilmesi, bölgeler arası tüketim ve şehirleşmede artış gibi konularda teşvikler gerektiği ifade edilmiştir. Önümüzdeki 5 yıl içinde Çin'deki büyümeye iç tüketimin katkısının giderek artacağı öngörülmektedir.

Çin'in, alınan tedbirler ve uygulanan politikalarla hedeflerine ulaşmasında kararlı olduğu görülmekte, ikinci çeyrek için pozitif bir tablo çizdiği ifade edilmektedir.

Çin Haziran PMI endeks değeri 51 ve HSBC PMI endeks değerinin de 50,8 seviyelerine yükselmesi olumlu ekonomik gelişmelerin yaşanacağını işaret etmektedir. Haziran ayında ihracat 186,7 milyar dolar ile ithalat 155,2 milyar dolar ve dış ticaret açığı 31,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomi için tehdit oluşturan yerel hükümet borçlarının, büyümenin yavaşlaması ve borçlanmaya getirilen sınırlamalarla 2013 Haziran-2014 Mart döneminde, geçen yıl aynı döneme göre, artış hızı %7'den %3,7'ye düşmesi finansal risklerin kontrol altında tutulmasında yardımcı olacaktır. S&P kredi derecelendirme kuruluşu 17 Haziran'da Çin'in "AA-" olan notunun durağan olarak açıklamıştır. Finansal açıdan iyileşme kaydetmesi, büyüme performansı, yüksek döviz likiditesi olumlu etkenler, düşük refah seviyesi ile ekonomik verilerdeki yetersiz şeffaflık tehdit oluşturan etkenler olarak ifade etmiştir.

HİNDİSTAN

2013-14 mali yılında büyüme %4,7 oranında olup, son 10 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşmiştir. Ekonomi yavaşlamakta, enflasyon yüksek seviyelerde seyretmeye devam etmekte, yüksek nüfusa karşı istihdam yetersiz kalmakta, yoğun bürokrasi ile yatırımlar zorlaşmaktadır. Ekonomik durumu ve dengeleri düzeltmek adına, ülke için önemli olan yakıt ve petrol sübvansiyonlarını azaltmak gibi birçok reform kararları alınması ve bir an önce uygulanmaya başlanması gerekmektedir.

BREZİLYA

BMI'a göre, düşük büyüme ve yüksek enflasyona sahip olan Brezilya ekonomisinde, uygulanan kamu teşvikleriyle toparlanma sağlansa da, önümüzdeki dönemlerde ivme kaybetmeye devam edecektir. Ayrıca yüksek enflasyona bağlı tüketici güveninin azalacağı ve özel tüketim artışının yeterli olmayacağı tahmin edilmektedir. Ülke içinde huzur ortamının sağlanamaması nedeniyle yapılacak reformlar ve yatırımlar etkili olamayacaktır. Bu bağlamda 2014 yılı büyüme tahmini %1,8 seviyelerindedir.

Haziran ayı HSBC PMI endeks değeri azalışını sürdürerek 48,7'e gerilemiştir. Hizmetler sektörü PMI endeksi de dünya kupasının etkisiyle 51,4 seviyelerine ulaşmıştır.

RUSYA

Ukrayna krizinin etkisiyle, çevresinden birçok ekonomik yaptırımla karşılaşan Rusya'da ayrıca büyük sermaye çıkışları yaşamıştır. Bu bağlamda da ekonomik büyüme de yavaşlamaya gireceği tahmin edilmektedir.

Çin ve Rusya arasındaki ticaret hacmi gelişmekte olup, ilk beş ayda geçen yılın aynı dönemine göre %1,8 artmıştır.

Beklentilerin üzerinde gerçekleşen enflasyon için politika faizinde herhangi bir değişikliği gidilmemiştir.

Rusya Kalkınma Bakanı, Kırım'a 2020 yılına kadar 18 milyar dolarlık geliştirici yatırım programları uygulanacağını ifade etmiştir.

TÜRKİYE

Türkiye beklentiler doğrultusunda ekonomik büyüme gerçekleştirmiştir. Merkez bankası, yıllık bazda enflasyonun, döviz kurlarının etkisinin azalmasıyla önümüzdeki dönemlerde gerileyeceğini öngörmektedir. Irak'ta yaşanan karışıklıkların ihracat performansını olumsuz etkileme kaygısı ile dış ticaret açığı baskılansa da toparlanma eğilimini sürdüreceği tahmin edilmektedir. Yılın ilk beş ayı dış ticaret açığı daralma eğilimi göstermiştir. Haziran ayı PMI endeks değeri 48,8'e düşerek daralma eğilimi göstermiştir.

OECD Raporu'na göre, Türkiye'nin büyüme oranı 2014 yılı için %3,3'e yükseltilmiş, 2015 yılı için %4 oranı revize edilmemiştir. Türkiye'nin iç tüketiminin büyümeye olan etkisinin azaltılması, enflasyon, döviz kuru ve sürdürülebilir kredilendirme ile ilgili uygulanacak politikalarıyla istikrarlı büyümeyi yakalayabileceği vurgulanmıştır. Ayrıca, Türkiye için, vergi reformlarının gerçekleşmesi ve firmaların standartlarının yükseltilmesi ile işgücü veriminin ve rekabetin artırılması hedeflenmesi gerektiği dile getirilmiştir.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE	
Haziran	2013	2014	2013	2014
Yıllık	8,30	9,16	5,23	9,75
Yıllık Ort.	7,47	8,31	3,18	9,03
Aylık	0,76	0,31	1,46	0,06

2014 yılı Haziran ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %9,16, Yİ-ÜFE'de %9,75 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,31 oranında ve Yİ-ÜFE'de ise %0,06 oranında artış yaşanmıştır.

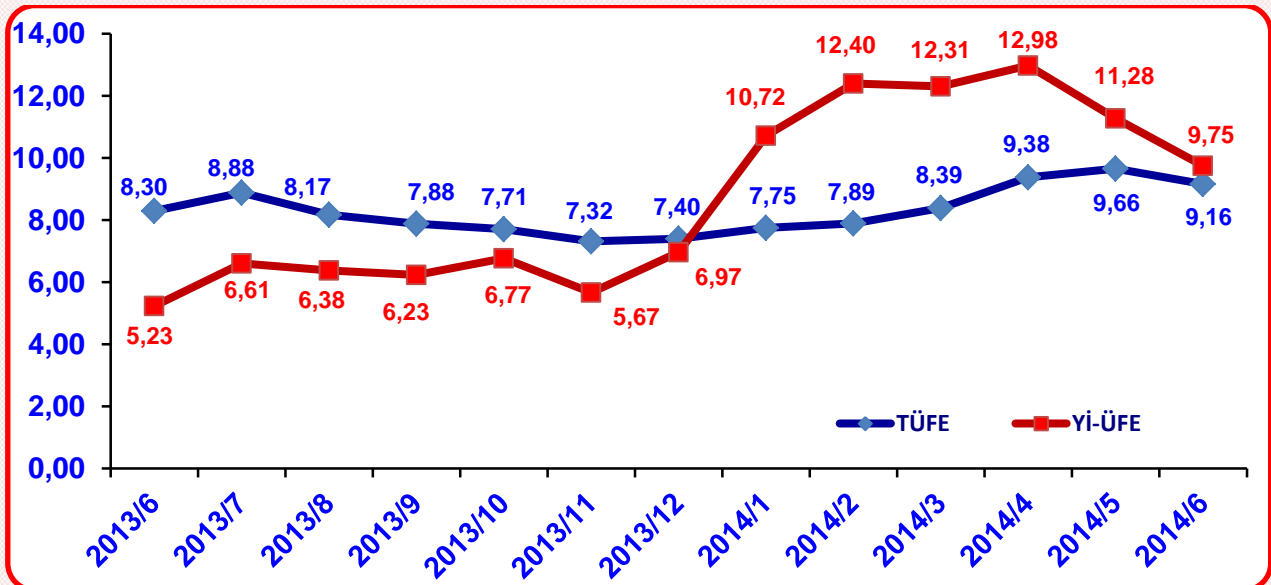
Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %13,22 ile lokanta ve otellerde gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; gıda ve alkolsüz içecekler (%12,47), ulaştırma (%12,01), sağlık (%9,48) ve eğitim (%9,28) en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %9,61 ve on iki aylık ortalamalara göre %8,59 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,08 ve elektrik ve gaz sektöründe %0,68 oranında düşüş, imalat sanayi sektöründe %0,13 ve su sektöründe %0,05 oranında artış gerçekleşmiştir. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde olmuştur.

Sanayinin alt sektörleri bazında Yİ-ÜFE değerlendirildiğinde; en yüksek aylık artış %1,72 kok ve rafine petrol ürünlerinde gerçekleşirken, onu %0,94 ile ağaç ve mantar ürünleri(mobilya hariç) ve %0,94 ile metal cevherleri izlemiştir. Ayrıca, %3,29 ile basım ve kayıt hizmetleri, %2,31 ile kağıt ve kağıt ürünleri ve %0,99 ile deri ve ilgili ürünler azalış gösteren alt sektörlerdir.

Yıllık Değişim Oranları (%)

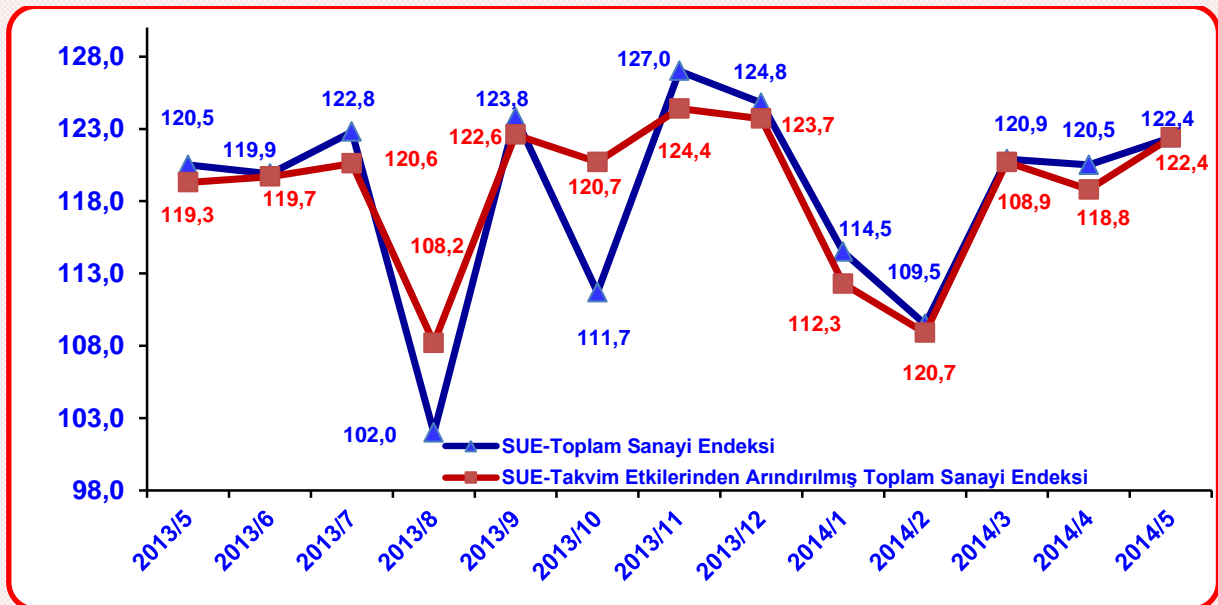
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

MAYIS 2014 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	122,4	1,6	122,4	3,3	119,4	-1,0
Madencilik ve Taşocakçılığı	114,5	8,6	114,6	8,7	113,7	-2,6
İmalat Sanayi	124,1	0,6	124,3	2,7	119,8	-1,0
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	114,6	5,3	114,0	5,4	119,8	0,0

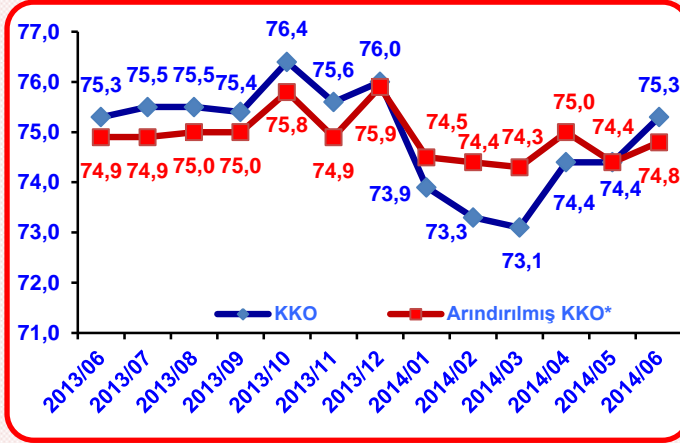
Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2014 yılı Mayıs ayında %1,6 artış gösterirken, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endeks bir önceki aya göre %1,0 oranında gerilemiştir.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'ni sektörel bazda değerlendirecek olursak; yıllık endeksi bazında, madencilik ve taşocakçılığı sektörü %8,7 oranında, imalat sanayi sektörü endeksi %2,7 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi de %5,4 oranında artmıştır.

Ana sanayi gruplarından 2014 yılı Mayıs ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en yüksek düşüş; -%5,7 ile sermaye mali imalatında gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış; %9,8 ile tütün ürünleri imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %4,9 ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) ve %3,3 ile metal sanayi izlemiştir. En yüksek azalış ise, %21,2 ile diğer ulaşım araçları imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %13,3 ile makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı ve %8,2 ile kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması izlemiştir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2014 yılı Haziran ayında Kapasite Kullanım Oranı, %75,3 olarak gerçekleşerek bir önceki aydaki seyrini korumuştur.

Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %87,9, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %81,4, tekstil ürünlerinin imalatı %81,2, diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı ve başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı %80,1 ile 2014 yılı Haziran ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

NİSAN 2014	Toplam	Erkek	Kadın
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler			
Nüfus (Bin kişi)	56.795	28.052	28.743
İşgücü (Bin kişi)	28.773	19.947	8.825
İstihdam (Bin kişi)	26.194	18.272	7.922
Tarım	5.578	2.946	2.632
Tarım dışı	20.616	15.326	5.290
İşsiz (Bin kişi)	2.579	1.675	903
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.022	8.105	19.918
İşgücüne katılma oranı (%)	50,7	71,1	30,7
İstihdam oranı (%)	46,1	65,1	27,6
İşsizlik oranı (%)	9,0	8,4	10,2
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	10,8	9,6	14,3
15-64 yaş grubu			
İşgücüne katılma oranı (%)	55,3	76,4	34,1
İstihdam oranı (%)	50,2	69,9	30,5
İşsizlik oranı (%)	9,1	8,5	10,4
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	10,9	9,6	14,3
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	15,5	15,1	16,5

TÜİK hanehalkı işgücü araştırmasında 2014 Şubat dönemiyle birlikte Avrupa Birliği'ne tam uyumun sağlanmasına yönelik yeni düzenlemelere geçilmiştir. Bu düzenlemelere göre anketin referans haftası ve işsizlik kriterinde iş arama süresi değişmiş, yeni nüfus projeksiyonu ve idari bölünüş temel alınmıştır. OECD ve diğer uluslararası kuruluşlar ile karşılaştırılabilmesi için, 15-64 yaş grubunda yer alan nüfusa ilişkin temel işgücü göstergelerine de yer verilmiştir.

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaştakilerde 2014 yılı Nisan ayı işsizlik oranı, %9 oranında gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %10,8, işsiz sayısı 2 milyon 579 bin kişi olarak kaydedilmiştir. Genç nüfusta işsizlik oranı %15,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2014 yılı Nisan ayında istihdam edilenlerin %21,3'ü tarım, %20,5'i sanayi, %7,3'ü inşaat ve %50,9'u hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Nisan 2014	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.124	2.946	1.828	9.374	18.272
Kadın	1.249	2.632	78	3.963	7.922
Toplam	5.373	5.578	1.906	13.337	26.194

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Mayıs		12 Aylık Kümülatif 2014
	2013	2014	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-7.611	-3.434	-52.636
SERMAYE-FİNANS HESABI	6.229	2.486	40.589
Doğrudan Yatırımlar (net)	728	-13	10.312
Portföy Yatırımlar (net)	886	1.378	8.436
Diğer Yatırımlar (net)	90	3.050	21.836
Rezerv Varlıklar (net)	4.533	-1.929	82
Net Hata ve Noksan	1.382	948	12.047

Kaynak: TCMB

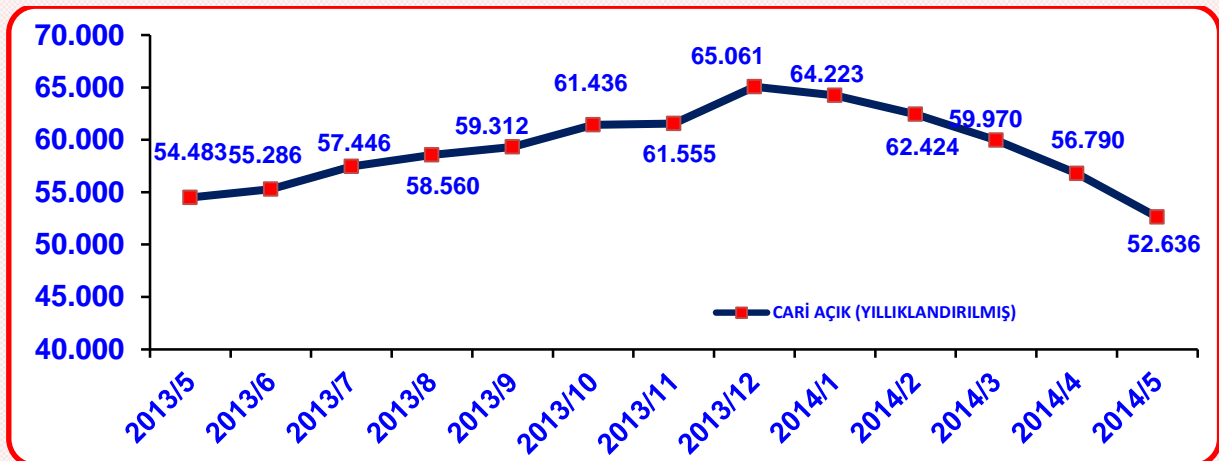
Cari işlemler açığı, 2014 yılının Mayıs ayında 3,4 milyar dolar ve 12 aylık kümülatif olarak Nisan 2013'ten beri en düşük seviyede 52,6 milyar dolar değerinde gerçekleşmiş, piyasa beklentileri doğrultusunda düşüşünü sürdürmüştür. Dış ticaret açığının azalmasında yurtiçi tüketiminin azalış ve ihracattaki artış seyrinin devam etmesi ile 2014 Ocak-Mayıs dönemindeki hizmetler dengesindeki artış etkili olmuştur.

Sermaye ve finansman hesaplarından net doğrudan yatırımlar küresel piyasalardaki yaşanan dalgalanmalara rağmen, 2014 yılı Ocak-Mayıs döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre %15,3 artarak 3,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2014 yılı Mayıs ayında 12 aylık kümülatif olarak ise, 10,3 milyar dolar seviyesindedir.

2014 yılı Mayıs ayında portföy yatırımlarında, ülke içi belirsizliklerin ve gelişmekte olan ülkelerin olumsuz risk algısındaki azalışın sürmesiyle 2014 yılı Mayıs ayında 1,4 milyar olarak sermaye girişi gerçekleşmiştir. Diğer yatırımlar ise, bir önceki aya göre, azalış göstererek 2014 yılı Mayıs ayında 3,1 milyar dolar kaydedilmiştir.

Portföy ve diğer yatırımlardaki büyük sermaye girişinin etkisiyle rezerv varlıklar, 2014 yılı Mayıs ayında artış göstererek 1,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, net hata noksan miktarı 948 milyon dolar olarak kaydedilmiştir.

İç tüketimde azalışın, ihracatta artışın devam etmesinin etkisiyle cari açığı düşüş eğiliminin süreceği öngörülmektedir. Irak'ta yaşanan karışıklıkların ve petrol fiyatlarındaki beklenen artışın Türkiye ihracatı üzerinde tehdit oluşturacağı düşünülse de, cari açığın aşağı yönlü seyrini koruyacağı tahmin edilmektedir.

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi*
2013		
Haziran	111,8	76,2
Temmuz	108,7	78,5
Ağustos	107,5	77,2
Eylül	108,5	72,1
Ekim	107,5	75,5
Kasım	104,5	77,5
Aralık	102,1	75
2014		
Ocak	101,4	72,4
Şubat	104,6	69,2
Mart	108,6	72,7
Nisan	112,7	78,5
Mayıs	113,3	76,0
Haziran	110,7	73,7

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri

Reel Kesim Güven Endeksi; 2014 yılı Haziran ayında, 2,6 puan azalarak 110,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tüketici Güven Endeksinde, 2014 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre, %3 oranında azalarak 73,7 seviyesine düşmüştür. Haziran ayında da azalış eğilimin sürdüren Tüketici Güven endeksi, gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durumun daha iyi olacağı yönünde beklentisi olan tüketicilerin seyrinin aşağı yönlü olduğunu göstermektedir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe, 2013 yılı Ocak-Haziran döneminde 3 milyar 063 milyon TL fazla vermişken, 2014 yılı Ocak-Haziran döneminde 3 milyar 375 milyon TL açık vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %10,2 oranında artarak 210 milyar 481 milyon TL, bütçe giderleri ise, %13,8 oranında artarak 213 milyar 857 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Ocak-Haziran döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %6,1 oranında artarak 168 milyar 95 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderlerde %13,9 oranında artarak, 187 milyar 394 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı Ocak-Haziran döneminde 26 milyar 364 milyon TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 23 milyar 88 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	Ocak-Haziran		Değişim Oranı (%)
	2013	2014	
Bütçe Giderleri	187.870	213.857	13,8
Faiz Hariç Giderler	164.570	187.394	13,9
Faiz Giderleri	23.300	26.463	13,6
Bütçe Gelirleri	190.934	210.481	10,2
Vergi Gelirleri	158.357	168.095	6,1
Bütçe Dengesi	3.063	-3.375	
Faiz Dışı Denge	26.364	23.088	-12,4

Kaynak: BUMKO

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Karşılama Oranı (%)
Ocak-Mayıs	2013	62.735		104.827		77.402		-42.093		59,8
	2014	67.391	7,4	99.005	-5,6	72.296	-6,6	-31.613	-24,9	68,1
Mayıs	2013	13.277		23.245		17.094		-9.968		57,1
	2014	13.750	3,6	20.859	-10,3	15.136	-11,5	-7.108	-28,7	65,9

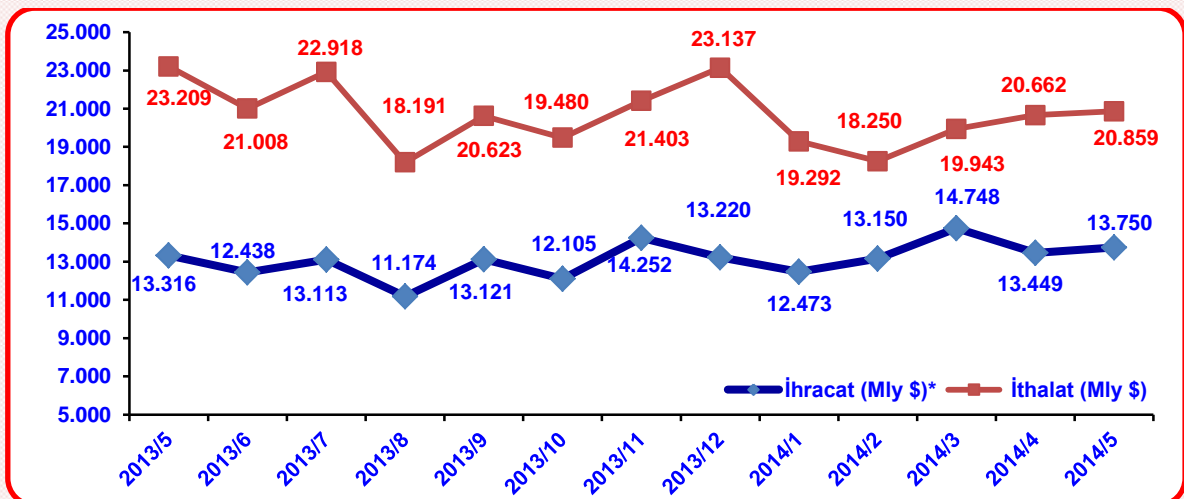
2014 yılı Mayıs ayında ihracat, 2013 yılı Mayıs ayına göre %3,6 artarak 13,7 milyar dolar, ithalat da %10,3 oranında azalarak 20,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %28,7 oranında azalarak 7,1 milyar dolar seviyesine düşmüştür.

2013 yılı Mayıs ayında %39,1 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2014 yılı Mayıs ayında %43,8'e yükselmiş; AB'ye yapılan 2013 yılının aynı ayına göre ihracat %16 oranında artarak, 6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Mayıs ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.456 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.170 milyon \$); "demir ve çelik" (930 milyon \$) ve "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (728 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (4.958 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.791 milyon \$); "demir ve çelik" (1.460 milyon \$) ile "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.516 milyon \$) en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2014 yılı Mayıs ayında İzmir'in ihracatı 2013 yılı Mayıs ayına göre, %30,5 oranında artarak 1 milyar dolar, ithalatı da %25,6 oranında artarak 1,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Mayıs ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2013 yılı Mayıs ayına göre, %6,8 oranında artarak 1,6 milyar dolar, ithalatı da %16,9 oranında artarak 1,8 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU

BÜYÜME	2009	2010	2011	2012	2013	2014/I
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	616.703	731.608	772.298	786.293	820.012	184.176
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	-4,8	9,2	8,5	2,2	4,0	4,3
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	-7,2	13,6	10	1,9	3,8	4,9
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2009	2010	2011	2012	2013	Nis.14
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	21.277	22.594	24.110	24.821	25.524	26.194
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.471	3.046	2.615	2.518	2.747	2.579
İşsizlik Oranı (%)	14,0	11,9	9,8	9,2	9,7	9,0
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	17,4	14,8	12,4	11,5	12,0	10,8
ENFLASYON (%)	2009	2010	2011	2012	2013	Haz.14
Yİ-ÜFE (yıllık)	1,37	8,51	11,07	6,17	4,48	9,75
YD-ÜFE (yıllık)	-	-	14,65	3,49	6,57	-
TÜFE (yıllık)	6,28	8,58	6,45	8,94	7,49	9,16
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-May. 2014
İhracat	102.143	113.883	134.972	152.537	151.812	67.391
İthalat	140.928	185.544	240.834	236.544	251.651	99.005
Dış Ticaret Dengesi	-38.786	-71.661	-105.863	-84.008	-99.839	-31.613
Cari İşlemler Dengesi	-12.124	-45.420	-75.082	-48.497	-64.940	-19.839
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Nis.14
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-66	-93,4	-125	-140	-163	-170
BORÇLANMA (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	2014/I
Dış Borç Stoku	269	292	304	338	388	387
Kamu	84	89	94	104	116	117
Özel	172	191	200	227	267	265
KREDİLER (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	May.14
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	128,7	119,7	126,7	139,6	157,2	163,2
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.)	2009	2010	2011	2012	2013	May.14
Takvim Etkisinden Arındırılmış						
Toplam Sanayi	-10,4	12,4	9,7	2,5	3,4	3,3
İmalat Sanayi	-12,4	14	10,1	2,2	4,4	2,7
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2009	2010	2011	2012	2013	Haz.14
Kapasite Kullanım Oranı	67,7	75,6	75,5	74,2	74,6	75,3
GÜVEN ENDEKSLERİ	2009	2010	2011	2012	2013	Haz.14
Reel Kesim Güven Endeksi	87,4	110,4	110,5	106,3	108,1	110,7
Tüketici Güven Endeksi	78,79	90,99	92,0	75,6	76	73,7
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2009	2010	2011	2012	2013	May.14
Sanayi Ciro Endeksi	138,2	162,7	208,4	140,1	153,1	174,9
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Haz. 2014
Bütçe Dengesi	-52.761	-40.081	-17.439	-28.791	-18.449	-3.375
PROTESTOLU SENET	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-May. 2014
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.600	1.216	919	1.075	1.091	401
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	7.771	5.769	4.902	6.949	7.494	3.011
KARŞILIKSIZ ÇEK	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-May. 2014
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	1.755	859	579	935	745	246
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	1.031	499	295	387	262	55
BORSA VE DÖVİZ	2009	2010	2011	2012	2013	Haz.14
BIST 100 Endeksi	38.482	59.567	60.195	64.982	77.314	78.489
Euro/\$	1,4316	1,3377	1,2945	1,2858	1,3274	1,3592

SEKTÖREL BAKIŞ

CAM SEKTÖRÜ

Cam, geçmişten günümüze hayatın her alanında kullanımına ihtiyaç duyulan modern ve çok yönlü bir maddedir. Cam sektörü; inşaat, otomotiv, enerji, beyaz eşya, gıda, içki, meşrubat, ilaç, kozmetik, turizm, mobilya, boru, elektrik ve elektronik gibi birçok sektöre girdi sağlayan lokomotif sektörlerden biridir. Düzcamlar, inşaat, kara taşıtları, beyaz eşya, mobilya, tarım-sera alanları ve güneş panellerinde yoğun olarak kullanılmaktadır.

Dünya cam sektörü, küresel ekonomik gelişmelerle ilişkili olarak yılda ortalama %2-4 civarında büyüme göstermektedir. Bu üretimin %53'ünü cam ambalaj, %29'unu düzcamlar, %5'ini cam ev eşyası, %2'sini cam lifi ve %11'ini diğer ürünler oluşturmaktadır. Katma değeri yüksek bir yapıya sahip olan sektör, ülke ekonomilerinin büyümesine büyük katkı sağlayan stratejik sektörlerden biridir. 2013 yılı dünya cam üretim kapasitesi yaklaşık 180 milyon ton, değer olarak da yaklaşık 130-140 milyon dolar seviyesindedir.

Dünyada ABD'de 7, Japonya'da 5, Fransa'da 4, İngiltere'de 3 ve Almanya, İsveç, Belçika, İtalya, Endonezya ve Türkiye'de de 1'er adet olmak üzere toplam 25 adet öncü büyük firma bulunmaktadır. Yılda %5 civarında büyüme gösteren düz cam talebinin %80'e yakını Avrupa, Kuzey Amerika ve Çin'den oluşmakta ve üretim de yoğun olarak buralarda yapılmaktadır. Çin ve Hindistan dünya düz cam üretiminin neredeyse yarısını karşılamaktadır. Ayrıca, son dönemlerde, büyüme atağı gerçekleştiren ve tüketimin her geçen gün artış gösterdiği Doğu Avrupa, Rusya, Türkiye ve Balkanlar'da da ön plana çıkmaktadır. Türkiye cam üretimi 2,3 milyar dolar civarında olup, dünyadan aldığı pay yaklaşık %1,6, ülke ekonomisine katkısı ise, yaklaşık binde 3 seviyelerindedir. Avrupa cam üretiminin ise, %5 civarı Türkiye'de yapılmaktadır. Türk cam sanayinin, işgücü piyasasının esnek olmaması, nitelikli işgücünün yetersizliği ve istihdam üzerindeki mali yükler özellikle Avrupa pazarlarında rekabetini güçleştirmektedir.

TOBB'un Türkiye Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi Sektör Raporu'na göre, 2012 yılı dünya cam ihracatı 72 milyar dolar, ithalatı ise, 75 milyar dolar civarındadır. Dünya cam ithalatında sırasıyla, Çin, ABD ve Almanya, ihracatında ise, sırasıyla Çin, Almanya ve Japonya ön plana çıkmaktadır.

Güçlü bir rekabet ortamı olan sektörde, üretimi ülkelerden ziyade az sayıdaki öncü firmalar belirlemektedir. Global piyasada var olabilmek için, her zaman talepten fazla arz sağlamak zorunda olması sermaye ihtiyacı doğurmaktadır. Bu bağlamda pazara olan hakimiyetin korunması ve geliştirilmesinin de önemli olduğu, sektör öncüleri konsolide olarak faaliyet göstermeye başlamışlardır. Dünyada cam sektöründeki yatırımlar, Orta ve Doğu Avrupa, Uzakdoğu ve Güneydoğu Asya ülkelerinde yoğunlaşmaktadır.

Türkiye cam sektöründe, yaklaşık 875 firma faaliyet göstermekte olup 20 bin civarında kişiye istihdam sağlamaktadır. Türkiye'nin cam sektörünün öncü firmalarından Şişecam, düz cam üretiminde, Avrupa'da 4., dünyada 7., cam ev eşyası üretiminde Avrupa'da 2., dünyada 3., cam ambalajda Avrupa'da 4., dünyada 5. sırada yer almaktadır.

Cam ambalajın giderek önem kazanmasıyla, 2013 yılında kişi başına düşen cam ambalaj tüketimi yıllık 12,8 kg olduğu ve 2015 yılında ise, bu rakamın 15 kg'a ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Türk cam sanayi sahip olduğu yüksek uzmanlaşma ve rekabet edebilirlik seviyesiyle ürünlerini 150 ülkeye ulaştırmakta olup, tüm dünya pazarlarında yer almayı hedeflemektedir.

Dış ticarete önemli bir yere sahip olan Türk cam sanayi gelişmiş ve gelişmeye de devam eden bir sektör olarak, yeni ürünler ve yeni pazarlar konusunda yüksek potansiyeli ile uluslararası rekabet edebilirliğini ispatlamıştır.

Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ülkeler sırasıyla; Almanya, İtalya ve Fransa'dır. Çin, Almanya ve Fransa'dan ise en çok ithalat yapılmaktadır. Sofra ve süs eşyası, düz cam ve fiberler en çok ihracatı yapılan ürünlerdir.

Türk cam sektörünün 2013 yılında, ihracatı 993 milyon dolar, ithalatı 643 milyon dolar, dış ticaret hacmi 1,8 milyar dolar ve 2014 (Ocak-Mayıs) yılında ihracatı 466 milyon dolar, ithalatı 357 milyon dolar, dış ticaret hacmi 823 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Küresel ekonomik dalgalanmaların da etkisiyle Avrupa pazarları ile Çin ve Hindistan'ın yavaşlayan büyümeleri nedeniyle cam sektörü yurtdışı pazarda da olumsuz etkilenmiştir. Ancak, ülkemizde inşaat ve konut sektörlerindeki talebin artması ile iç piyasada sektör yükseliş kaydetmiştir.

2023 Türkiye'nin ihracat hedeflerine cam sektörünün 2,5 milyar dolar katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

%98 oranında tamamına yakın hammaddesini yurtiçinden sağlayan ihracatçı cam sektörü, dış ticaret dengesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bundan dolayı, sektör ihracatının desteklenmesi anlamında, işgücü maliyetlerinin ve vergi yüklerinin azaltılması konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Sektörün, %33 hammadde, %20 enerji ve %24 işçilik olmak üzere maliyet kalemleri mevcuttur.

Yüksek vergi oranları, yüksek enerji, işgücü ve nakliye ve ulaşım maliyetleri, nitelikli işgücünün yetersizliği ve cam ambalaj atık toplama ve geri dönüşüm faaliyetlerinin yaygın olmaması sektörde öne çıkan sorunlardır.

Türk cam sektörünün 2012 yılı kapasite kullanım oranı %77,2, sektörün üretim değeri ise, 3,5 milyar TL, cirosu ise, 2 milyar dolar civarındadır. Sektörün 2012 yılında yarattığı katma değer ise, yaklaşık 1,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı sanayi üretim endeksi değeri 116,3 iken, sektörde 107,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sektör, sermaye ve enerji yoğun olmakla birlikte, sürdürülebilir rekabeti sağlamak adına yüksek kapasite ile çalışma zorunluluğunda kalmaktadır.

Cam sektörünün 2012 yılı elektrik tüketimi 830.97.797 KWh'tir.

Sektörün ARGE faaliyetleri; çevre ve insan dostu ürünler üretme, üretim verimliliği açısından ileri teknoloji geliştirme, katma değer yaratma alanlarında yapılmaktadır.

Mühendislik yöntemlerinin kullanıldığı yeni ürün yaratma ve geliştirme alanlarına ağırlık verilen sektör; cam, fırın, kaplama tasarımı ve üretiminde kendi teknolojisini üretebilecek seviyeye ulaşmıştır.

Türk cam sektörü; Marmara, Akdeniz, Ege ve İç Anadolu bölgelerinde kümelenmiştir. İstanbul, Kırklareli, Mersin, Bursa, Eskişehir, Konya, Ankara, İzmir, Kayseri gibi şehirlerde üretim faaliyetlerinin yoğunlaştığı illerdir.

Türk cam sektörü, gerek yurtiçi gerekse yurtdışı siyasi ve ekonomik istikrarın devam etmesi ve yatırım koşullarının iyileştirilmesiyle, sanayinin büyümesinde ve ülke ekonomisinin kalkınmasında önemli rol oynayacak kapasitedeki sektörlerden biridir.